

KALWARIA w Kałkowie-Godowie

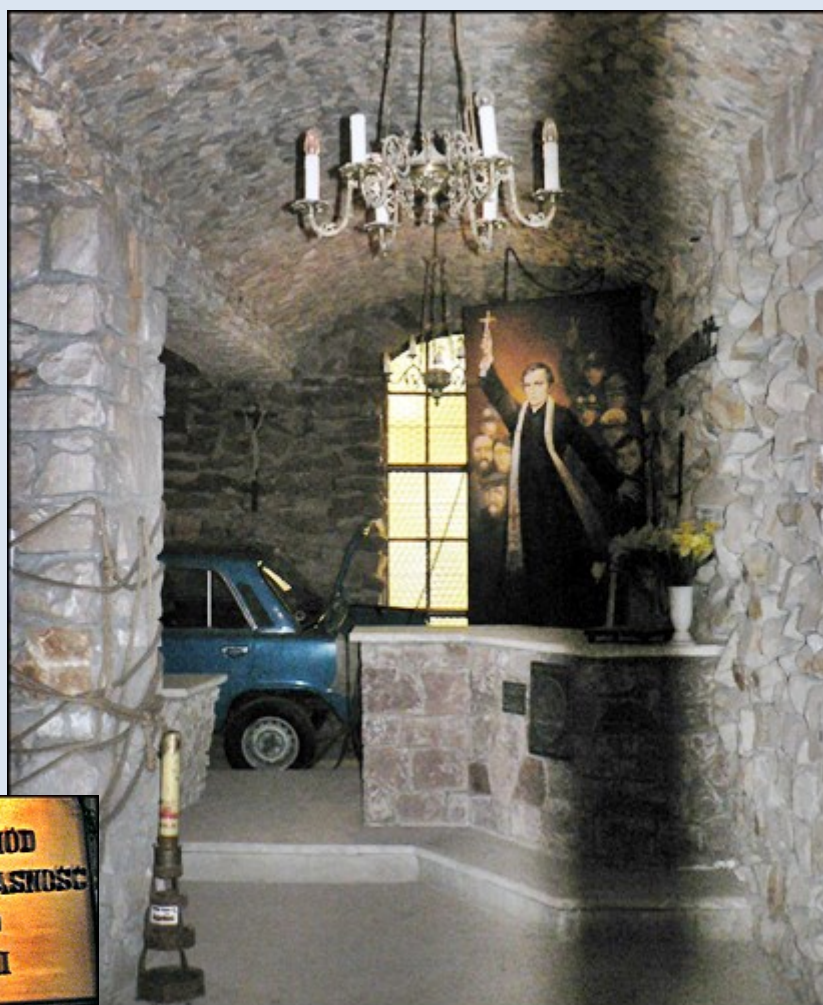

**TEN SAMOCHÓD
TO OSOBIŚCIA WŁASNOŚĆ
KS. JERZEGO
POPIELUSZKI**

WOŁYŃ

RÓŻNYMI DROGAMI TOCZYŁA SIĘ HISTORIA WOŁYŃ W WIEKACH ŚREDNICH. KRONIKARZ RUSKI NESTOR PISZE, ŻE JUŻ W 981 r. KSIĄŻE KIJOWSKI WŁODZIMIERZ "ODEBRAŁ WOŁYŃ LACHOM". DO 15 WIEKU RZĄDZILI NIM POLACY, RUSINI, MONGOŁOWIE I ZNÓW POLACY. POTEM NA DŁUŻSZY CZAS ZAJĘLI ZIEMIĘ WOŁYŃSKĄ LITWINI, ABY W ROKU 1569, W CZASIE UNII LUBELSKIEJ, PRZEKAZAĆ WOŁYŃ KORONIE, UTWORZONE WTEDY WOJEWÓDZTWO WOŁYŃSKIE DO KOŃCA ROZBIORÓW STANOWIŁO INTEGRALNĄ CZĘŚĆ PAŃSTWA POLSKIEGO. PO POKOJU RYSKIM WOŁYŃ WSCHODNI Z ŻYTOMIERZEM WSZĘDE W SKŁAD ROSJI SOWIECKIEJ, ZACHODNI Z ŁUCKIEM WRÓCIŁ DO POLSKI.

OD NAJDAWNIEJSZYCH CZASÓW WOŁYŃ ZAMIESZKIWALI RUSINI, DZISIEJSI UKRAJŃCY, POLACY, ŻYDZI, CZEŚI, I INNI. W CZASIE ROZBIORÓW LICZBA POLAKÓW NA KRESACH ZMALAŁA Z POWODU REPRESYJNEJ POLITYKI CARSKIEJ. UCZESTNIKÓW POWSTAŃ NARODOWYCH, PATRIOTÓW, SZCZERYCH WYZNAWCÓW KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO DEPORTOWANO NA SYBIR, WYŁĄSZCZONO Z ZIEMI, OSADZAJĄC NA ICH MIEJSCE ROSJAN.

ZARÓWNO W ODLEGŁYCH LATACH, JAK I W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM ZAMIESZKUJĄCE WOŁYŃ NARODOWOŚCI ŻYŁY Z SOBĄ W ZGODZIE I PRZYJAŃNI. WSZYSTKO TO ZNIWECZYŁA DRUGA WOJNA ŚWIATOWA. POLITYKA OKUPANTA SOWIECKIEGO I NIEMIECKIEGO SPRZYJAŁA DĄŻENIOM ORGANIZACJI UKRAIŃSKICH NACJONALISTÓW (OUN), KTÓRA JAKO WARUNEK UZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI UKRAINY UZNAŁA USUNIĘCIE Z KRESÓW WSZYSTKICH POLAKÓW. UTWORZONA PRZEZ OUN BANDERY UKRAIŃSKA POWSTAŃCZA ARMIA (UPA), PRZY WSPARCIU MIEJSKOWEJ LUDNOŚCI UKRAIŃSKIEJ, PRZYSTĄPIŁA DO TOTALNEJ RZEZI POLAKÓW OD NIEMOWLĘCIA DO WIEKOWEGO STARCA. W LATACH 1943 - 1944 NA WOŁYNIU WYMORDOWANO NIĘ MNIEJ NIŻ 60 TYSIĘCY NASZYCH RODAKÓW, SPALONO I ZMIECIENO Z POWIERZCHNI ZIEMI PONAD 1500 POLSKICH WSI, ZNISZCZONO WIEKSZOŚĆ KOŚCIOŁÓW I KAPLIC. DOKONYWANO KRWAWYCH NAPADÓW NA WIERNYCH ZGROMADZONYCH W KOŚCIOŁACH W CZASIE NIEDZIELNYCH NABOŻEŃSTW. TAK BYŁO W KISIELINIE, SWOJCZOWIE, CHRYNOWIE, PORYCKU I INNYCH. W CIĄGU JEDNEJ NIEDZIELI 11 LIPCA 1943 r. STRACIŁO ŻYCIĘ W ŚWIĄTYNIACH OKOŁO 1000 LUDZI, W TYM PRZYSTĘPUJĄCE DO PIERWSZEJ KOMUNII ŚW. DZIECI.

WSZYSTKIM NIEWINNYM OFIAROM RZEZI WOŁYŃSKIEJ KAPLICE TĘ POŚWIECAMY, PROSZĄC BOGA O ZBAWIENIE ICH DUSZ ORAZ WYBACZENIE GRZECHU LUDOBÓJSTWA SPRAWCOM WOŁYŃSKIEJ GEHENNY.

WOŁYNIACY

Madonny z niektórych kościołów na Wołyniu, szczęśliwie ocalałe.

Z „Wołyńskiej litanii”

Matko Boża Płacząca
ze Swojczowa,
spalonych włodzimierskich wsi
i ogrodów stratowanych.
Przeniesiona do cerkwi ukradkiem
z wysadzonego kościoła,
w bizantyjskich szatach,
kiść winogrodowa.
Uciekająca przez rzekę
z końmi, kuframi, sztandarami
chylkiem o świcie.
Jutrzenko Wschodu,
wraz ze Swojczanami
Módl się za nami.

Z Wiszenek – Wniebowzięta,
Niezwyczajnej Opatrzności,
którą po pół wieku
prawosławni poznali.
Dając zaszczyt nadziemski
i honor najwyższy,
z aniołami,
przenieśli Twą świątynię
do Kowla nad Turię.
Postawili, ukontentowali
Bogurodzicę od róż i lili
od szczęśliwego zaśnięcia,
życia agonii.
Wisznińska Królowo,
Módl się za nami.

Królowo Przemóżna
z zamku nad Wilią
podarunku księcia Ostrogskiego,
przed Tobą katolicy, prawosławni
upraszali łaski.
Klasztorna Cudotwórczyni Franciszkanów,
na Wniebowzięcie ukoronowana
z Rzymu koronami.
Miałaś koleję carycy Marii,
hold od wzgórz ostrogskich,
klejnot lez od nędzarzy,
cudowna do dzisiaj
za basztami, bramami
w drodze do nieba.
Módl się za nami.

Matko Boża Wspomożenia Wiernych
od Czartoryskich z Klewania,
z Rzymu podarowana,
Zamkowa, cudosłyna, miłosierna.
Przed Twym obliczem
Błogosławiony Zygmunt Szczęsny Feliński
śluby składał,
za naród i Kresy.
Ze świętym Bonifacym,
łaski rozdająca,
Jadąc z wygnańcami
w tobołkach losu, pociągiem
pod Gorzów
w oczach z klewańskimi wieżami,
Kościół ocalająca,
niezwyciężona
Módl się za nami.

Świątynie wołyńskie zniszczone przez UPA i SSSR. Na Wołyniu legło w gruzach kilkadziesiąt takich świątyń

Fotografie w zbiorze Lena Popka

Maciejów
kościół parafialny
p.w. św. Stanisława Biskupa
i św. Anny
zniesiony w ruinie

Kowel

kościół parafialny, Kowel i okolicy
wybudowany w latach 1828-36,
wydzierżawiony przez Niemców w 1944 r.,
zniszczony po wrześniu 1945
przez nieznanych sprawców.

Różyn pow. Kowel

kaplica dworska,
jedyny na Wołyniu obiekt
budownictwa sakralnego o stylu
Luteryjskiej podziemnej
rehabilitacji po 1945 r.

Huta Stepańska

kościół rzymsko-katolicki
p.w. Najświętsza Panna Jezus
spalony przez UPA w 1945 r.

Stepań

kościół rzymsko-katolicki
p.w. św. Michała Archanioła
zniesiony w 1943 r. przez UPA,
rehabilitacja całkowita w 1944 r.

Uściług

kościół parafialny
p.w. Imienia Pana Jezusa
zniesiony i zniszczony przez
Rosjan w latach 70-tych

Torczyn pow. Luck

kościół parafialny
p.w. Święty Szymon i Janowie Apostołowie
spalony przez UPA w 1944 r.

Zofiówka

kościół p.w. św. Zofii
i Marii Panny, Dobra i Radość
spalony przez UPA w 1943 r.

Sienkiewiczówka

kościół rzymsko-katolicki
spalony przez UPA w 1943 r.

**Katerynburg
pow. Krzemieniec**

kościół parafialny
p.w. św. Józefa Oblubienicy NMP
całkowicie zniszczony
i odbudowany po 1945 r.

Szumsk

kościół rzymsko-katolicki
p.w. Najpokorniejszy Pociecnie NMP
po II wojnie przez pewien czas w katedrze
ortodoksyjnej, zniszczony
wybudowany w podziemiu w 1945 r.
przez nieznanych sprawców

Wiśniówiec

kościół katolicki
p.w. św. Michała Ar.

Wybitni Wołynianie

Juliusz Słowacki
(1809 - 1849)

Wojownik, poeta, dramaturg, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1830-31 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Tadeusz Czacki
(1780 - 1815)

Wojownik, pedagog, jeden z najwybitniejszych twórców oświaty w Polsce. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

biskup Adolf Siedliski

Wojownik, biskup, jeden z najwybitniejszych twórców Kościoła katolickiego w Polsce. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Antoni Młodnicki
(1790 - 1826)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Józef Antoni Krasiński
(1812 - 1887)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Hugo Kolpač
(1780 - 1815)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Józef Korzeniowski
(1780 - 1815)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Szymon Polakowski
(1770 - 1820)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Zygmunt Nowakowski
(1812 - 1887)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Cyprian Gajdzicki
(1780 - 1815)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Stanisław Gabriel Woronił
(1780 - 1815)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

Gabriela Janowska
(1817 - 1887)

Wojownik, poeta, jeden z najwybitniejszych twórców romantyzmu w literaturze polskiej. W latach 1809-11 przeżył na Wołyniu trudne warunki życia, które wpłynęły na jego twórczość.

